

A nemesség kötelez

Erdély felett ma is láthatatlanul lebeg Bethlen Gábor fejedelem szelleme. A Bethlen név ezer éves múltra tekint vissza. Nem egy Európa-hírű fejedelmet adtak Erdélyországnak, akik a maguk korában – többnyire – felvilágosult uralkodók voltak. Az alábbiakban arra keresünk választ **Bethlen Farkassal**, Verőce polgármesterével, aki a nagy fejedelem egyenes ági leszármazottja, valójában mire is kötelez a rang, a név, az ősök, a nemesség.

– *Meglehetősen sajátos stílusban van berendezve az irodája...*
– Amikor megválasztottak polgármesternek, olyan körülményeket találtam itt, ami nagyon távol állt az én világomtól. Ezért a saját tárgyaimmal rendeztem be az irodát, melyek közt jól érzem magam – már ha itt vagyok.

– *Mióta polgármester Verőcén, egyáltalán: hogyan került a Duna-kanyarba?*

– 1998 óta vagyok a falu polgármestere. Családunk Erdélyből jött át Magyarországra. 1946-ban nagyapám, Bethlen Bélát lecsukták a románok, mivel ő volt Erdély utolsó kormánybiztosa. Ezért kilenc évet kapott. Szüleimnek menekülniük kellett. Budapestre jöttek, ahonnan kitelepítettek bennünket Jászksérre. Majd már itt, Magyarországon megszülettek a nővéreim. Az ötvenes évek elején feloldották a költözési tilalmat, s akkor édesapám elindult a Duna-kanyarba, mivel az Alföldet nem tudta megszokni. Nagymaroson talált számunkra helyet, s mi négyen már itt születtünk.

– *Mit sikerült átmenteni mindabból, ami korábbi erdélyi életük része volt?*

– Semmit. Semmit... Édesanyám egy szekérrel jött át, édesapámnak vonaton kellett menekülnie.

– *Mit hagytak Erdélyben?*

– Mindent. Mindenek előtt a gyökereket, de ugyanakkor az épületeket, földeket, erdőket. Mindent, ami évszázadokon át különböző ágakon családunk tulajdona volt.

– *Valami kárpótlást valaha kaptak mindezt cserébe?*

– Eddig nem. Szegény édesanyám öt éve, hogy elhunyt, de a maga idejében mindent előkészített a kárpótlási eljárás megindításához, amibe engem is bevont. Elméletileg a közeljövőben kell visszakapnunk mindazt, amit minden ellentételezés nélkül annak idején elvettek tőlünk. Ezt mi, a hat testvér úgy képzeljük és úgy

döntöttünk, bármit adnak is vissza, az – belső értékrendünk szerint – nem a miénk. Abból mi nem adhatunk el, nem válthatjuk aprópénzre. Természetesen de facto, de jure megtehetnénk, azonban a nemesség, s itt a lelki nemességre gondolok, kötelez. Amit visszaadnak, azt ott, Erdélyben kell kezelni, működtetni és ottani célokat kell szolgálnak.

– *Vannak konkrét elképzeléseik?*

– Természetesen. Megpróbálnánk valahol egy birtokot létrehozni, azt közalapítvány formájában működtetni, és annak a hozamából az erdélyi diákságot, előadásokat, kultúrát, művészetet támogatni. Nagyjából ez a célunk. Ez a több ezer éves magyarság, a közel ezer éves Bethlen család történelme, felhalmozott értékei, mindenek előtt felelősséggel járnak, ezért azt szétdarabolni, eladni nem lehet. Amit kárpótlásképpen családunk visszkap, Erdélyben kell működtetni, ottani célok érdekében. Mindezeket túl személy szerint egy óriási vágyat, motivációt érzek magamban, hogy pár év múlva leköltözzem Erdélybe, létrehozzak egy gazdaságot, s azzal foglalkozzak.

– *Ez hihetetlen nagy változás lesz az ön és családja életében...*

– Mindig is vágyakoztam Erdélybe. Édesanyámmal az elmúlt húsz évben nagyon sokat dolgoztunk ott: óvodát újítottunk fel, templomokat tataroztunk. Most éppen befejezés előtt áll hét település magyar oktatási központja, s egy iskola a Szamos mentén.

– *Hogyan fogadják mindezt Romániában, hiszen végül is Erdély ma odatartozik...*

– Nem tapasztaltam gáncsoskodást sehol. Inkább örömmel vették segítségünket. Mindez természetesen alapítványi formában. Van egy Julianus barátról elnevezett alapítványunk, ennek neve alatt folytatjuk munkánkat.

– *Milyen volt az édesanyjához fűződő kapcsolata, hisz' oly sok szeretettel említi őt szinte minden gondolatával...*

– Mert része az életemnek, mindennapjaimnak. Ő nem ment el, ma is segít korábbi közös munkánk folytatásában. Emlékszem, olykor azon viccelődött, hogy háromszorosan is Bethlen, hiszen Bethlen Ilona, férjezett – később özvegy – Bethlen Dánielné és Bethlenben született. Szüleimet szoros vérségi kapcsolat fűzte össze, gyermekkorukat mindketten Erdélyben töltötték. Néha mesélt arról, milyen szép, élményekben gazdag volt számára az ifjúság. Nagyon szeretett például lovagolni. A maga egyszerűségével, nemességével, hazaszeretetével, szorgalmával, becsületességével hihetetlen magas szinten állt.

– *Mit jelentett édesanyja megélésében és a gyakorlatban a hazaszeretet?*

– Nálunk tettekkal párosul a hazaszeretet. Nem arra tanítottak a szüleim, hogy menjünk ki zászlóval, s hirdessük fennhangon, hogy szeretjük a hazánkat. Nagyon sokat beszélgettünk, s közben észrevétlen sajátítottuk el azt az értékrendet, amely nemzedékről nemzedékre kísért sok-sok évszázada családunkat. Édesanyám mellett nagy tanítómasterem volt a nagyapám is, akinél minden évben két hónapot töltöttünk Kolozsváron. Idős korában akár még fahordást is vállalt, hogy az egyházat tudja támogatni. Ma Magyarországon, amikor magyarságról beszélünk – ami bizonyos körökben kicsit divattá is vált –, ha pár millió, magát magyarnak valló embertől kérünk egy hét munkát, akkor a tizedére csökken a magyar. Ha ettől a tizednyi magyartól kérünk ötvenezer forintot egy jó célra, akkor az is a tizedére csökken. Ami azt jelenti, hogy nagyon kevés igaz magyar ember van. Az igazi magyar ember szerintem az, aki a sajátjából ad. És minél kevesebbje van és minél többet ad, annál inkább magyar ember. Azonban azt tapasztalom, hogy a mai világ egyre gyorsabb, egyre önzőbb, befelé fordul, irigy és gonosz, tehát minden szempontból ami érték, a háttérbe szorul, és egy egészen furcsa értékrend kezd kialakulni.

– *A személyes példákon túl, mit lehet ez ellen tenni?*

– Minden embernek meg kellene tennie azt, amit képességei szerint meg tud tenni. Ha kicsiben, a maga környezetében megteszi ezt

az ember, akkor felerősödnek, előbb-utóbb pedig össze is kapcsolódnak ezek a cselekedetek. Ma erkölcsileg, szellemileg oly mélyre süllyedt kicsiny hazánk, magyarságunk – s itt most nem beszélek az elszakított területekről, mert ott más értékrendek, más viszonyok vannak – ahonnan nagyon nehéz lesz felállni. Az anyaországra gondolva azt feltételezem, elsősorban szakrálisan kell megtörténnie a változásoknak. Magasabb szellemi, lelki síkon. Mert ilyen mélyről ember a saját erejéből aligha lesz képes felállni. Verőce határához közel van egy kis tanyám. Közeliében megejtően szép terület: egy kis hegy, kicsi erdővel. Oda szeretnék egy templomot, ami a Kárpát-medence imatemploma lesz. Megvalósuló elhatározásommal szeretném elősegíteni ezt a fajta gondolkodást. Pap Gábor professzor helyszínen jártában megerősítette úgy az érzékeléseimet, mint a szándékaimat. Ritka, hatalmas erők jelenlétét érezte.

– *Milyen volt édesapjával a kapcsolata?*

– Alapvetően édesanyámmal volt nagyon bensőséges a kapcsolatom. A testvéreim aggódtak is miattam, mikor édesanyám elment. Az elmúlt húsz évben rengetegszer jártunk kettesben Erdélyben, sok közös munkánk volt. Erős lelki kapcsolatom volt vele. Nehéz volt az elmenetele, mert szinte teljesen felemészttette a rák. Hetvennyolc évesen hihetetlen lendülettel hordozta ezt a nagy terhet. Egyikünknek sem szólt, pár hónap alatt elment. Bár éveken át beteg volt, erről alig páran tudtak, soha nem panaszkodott. Megtanított bennünket arra, mindaz, amit az élettől kapunk, az mind nagyon jó. Bármilyen mélyponton is legyek, az ő pozitív életpéldája minden nehézségen átszeli. Mondok példát a személyiségéről. A kisebbik bátyám Szentendrén lakik. Édesanyám Verőcéről úgy ment el a bátyámhoz és az unokáihoz, hogy két szatyrot és egy hátitáskát megpakolt használt, de kimosott szép, tiszta holmival. Verőcén kigyalogolt az állomásra, Pesten az aluljáróban személyre szabottan szétosztotta a ruhákat, s onnan HÉV-el ment Szentendrére. Soha egyetlen felesleges lépést nem tett az életében, minden tettét ez a gondolkodás jellemezte. Talán mindezek így együttvéve ajándékoznak meg azzal, hogy halála után is egy békés, örömteli kapcsolat fűz

bennünket össze. A szívemben soha, egyetlen pillanatra nem éreztem azt, hogy elment.

Válaszolva a kérdésre: húsz éves voltam, amikor édesapámat elvesztettem. Nem volt túl szoros a kapcsolatunk, mert ő volt az, aki a mindennapi kenyérért küzdött. Már itt, Magyarországon tanulta ki a villanszerelő mesterséget, s minden erejével a családjáért dolgozott. Sokáig fát, szemet hordott – ami munka éppen akadt. Nagyon szegények voltunk. Nyáron mezítláb jártunk, meg klottgatyában, de hihetetlen boldogok voltunk. Szüleim fantasztikus légkört tudtak teremteni, pedig olykor biztosan főtt a fejük, hogy másnap mit adjanak enni nekünk. De ebből mi soha semmit nem éreztünk. Egy hihetetlen békés, kiegyensúlyozott és nagyon szép gyermekkort biztosítottak nekünk.

– *Ez a nagy szegénység – tekintve fejedelmi örökségüket – mit adott önnek későbbi éveire?*

– Mi mindannyian nagyon dolgoz, szorgalmas emberek vagyunk, mert ezt hoztuk magunkkal otthonról, de borzasztóan spórolásak is. Azért, mert mindegy, hogy kevés van, vagy sok, spórolni kötelező, mert annál többet tudunk adni másoknak. Mindegy mennyi van, abból mindig kell juttatni az elesetteknek.

– *Hogyan lehet megkülönböztetni a szegényeket egymástól? Arra gondolok, vannak, akik közszemlére teszik szegénységüket, szinte hivalkodnak vele, s vannak, akik mélyen elrejtik azt, mint például az ön édesanyja is. A rejtőzködő, szemérmes szegénységet hogyan lehet felfedezni és segíteni úgy, hogy az a segítség valóban a megfelelő helyre jusson?*

– Mi mindenhol mindent direkt módon tettünk és teszünk. Ami azt jelenti, hogy amikor egy óvodát újtottam fel, az első kapavágástól az utolsóig végig, minden alkalommal ott voltam, mindent ellenőriztem, s így minden adakozó pénze oda került, ahova az szánva lett. Az alapítványnak nincs működési költsége. Mindent célirányosan a megfelelő helyre igyekszünk eljuttatni. A másokon való segítség nem öncélú, ezért azt gondolom, ezt is egy felsőbbrendű valaki (Isten) intézi. Az nem véletlen – mivel véletlennek nincsenek –, mikor és hol alakul ki kapcsolat, amiből később hathatós segítség születik. De ezeken én soha nem gondolkodom. Minden alkalommal adódik a lehetőség, hogy kit, mivel, hogyan tudunk segíteni. Amint belekezdünk valamilyen munkába, szinte mindig megérkezik a megfelelő időben az az ember, aki pont azon a problémán tud segíteni. Majd kialakul egy gyakorlat, ami leegyszerűsíti ezt az egész folyamatot.

– *Alapvetően maga az isteni rend is végtelenül egyszerű, csak be kellene tartani...*

– Mi, azt hiszem, elferdítjük, és túlkomplikáljuk.

– *Milyen iskolai végzettséget tudtak a már ismert körülmények között megszerezni testvéreivel?*

– Hat testvérből egy sem szerzett diplomát. Az érettségit megszereztük, de annál tovább nem jutottunk. Ismert, hogy a '70-es, '80-as években kik tanulhattak és kik nem tanulhattak... Velem az történt, hogy a gimnázium után jelentkeztem a műszaki egyetemre, és itt kiderült, hogy a gimnáziumból a jelentkezési papírjaimat nem küldték el. Az időből kifutottam, ezért beiratkoztam egy autóvillamosági iskolába. A fiam már jogot végzett, lányom belső építész.

– *Nincs önben semmi keserűség a történetek miatt?*

– Nincs. Elmondok egy rövid történetet, amely bizonyos tekintetben analóg az én esetemmel. Az íróra már nem emlékszem, de a könyv egy bácsiról szól, akinek nagyon nehéz élete volt, majd a II. világháborúban kikerült a frontra. Négy év után lerongyolódva, sóványan, gyalog közeledett a faluja felé, melynek határában a játszó gyerekek köré gyűltek, vidáman mellé szegődtek. Ahogy közeledett a háza felé, a falubeliek közül egyre többen csoportosultak köré, üdvözölték, ugyanakkor egyfajta sajnálattal, kíváncsisággal is figyelték a bácsit. Amikor odaért a házához, csak egy mély krátert látott. A tömeg éppen együtt készült vele siránkozni az elveszett otthon felett, s már-már vigasztalták, miközben a bácsi ott áll egykori háza romjai felett. Mindez néhány másodpercig tartott. Egyszerre csak mosolyra derült az arca, s azt mondta: mindig is olyan házat szerettem volna építeni, amely alatt pince van. És másnapról elkezdett dolgozni, és épített egy házat, ami alatt ott volt a pince. Ha ezt megtanuljuk az életben, akkor nincs baj. A földi kincsekhez nem lehet ragaszkodni. Nem a miénk! Egyetlen dolgunk van az életben – azzal együtt, hogy rengeteg hibát követünk el, mert gyarlóak vagyunk –, elmélyedni, megismerni saját magunkat, és abból az értékből, amit életünkre kölcsön kaptunk, abból halálunkig valamit itt hagyni az

Kamenitzky Antal

ÁLOMPAJZS ALATT

*Ha nincs napod, szeresd az éjszakát!
Villáma sincs, csak csendes csillaga.
Legyőztek, rég nem égnek lármafák.
A veszteseknek jó az éjszaka.*

*Minden fronton legyőzött nappalod,
s hódító népet egyre küldi rád
És hódolni nem lesz elég napod,
átnyújtani sem lesz elég virág.*

*Álmodban ifjan láthatod magad
és jó erőben széthullt nemzedet,
mely nappal, mint beomló kút apad.
Lemondhatsz róla, meg nem mentheted.*

*Sötétben tán legszebb a temető,
kié a kő csak nappal látható,
jó békességbe éjjel menthető.
A temető napfényben lázadó:*

*kelet fele magyar nevet mutat,
egy nép magának múltat bizonyít,
mutathat néki ajtót és utat
a népség, mely oly sokra vitte itt.*

*Sötét álompajzsoddal véd magad!
üvegvértlen a napfény áthatol.
Amennyit felkínál az éjszaka,
a mindenségből annyit láthatol.*

embereknek. Ez az egyetlen egy dolgunk van, amivel foglalkoznunk kellene – semmi más.

– Utunk során olykor kapunk a másiktól egy-egy olyan mondatot, ami aztán egész életünket végigkíséri. Számomra ilyen Tempfli püspök úr egy gondolata, amikor azt mondta nekem: minden embernek kötelessége a Jóistentől kapott képességeket becsületesen kiaknázni a maga és a köz javára. Ha ezt képesek lennénk betartani, azt hiszem, egy egészen más világban élnénk.

– *Polgármesterként milyen lehetőségei vannak Verőce életében? Mennyire tudja formálni azt?*

– Nagy mértékben. Amikor polgármester lettem, az első pár hónap azzal telt el, hogy nappal a hivatalban dolgoztam, és igyekeztem feltérképezni a feladatokat. Négy órákor, amikor bezárt az épület, minden napra elkértem bizonyos anyagokat, s általában éjfélig, vagy tovább átnéztem az előző két ciklus anyagát. Mert 95-től minden évben 10-25 millió forint körüli hiány volt a faluban. Azt gondoltam: leegyszerűsítve egy falu pénzügyi helyzetének nagyjából úgy kell működnie, mint egy családi költségvetésnek. De egy városnak, vagy országnak is! Ha egy családot gondos gazda irányít, történjen vele bármi, nagyon jól fog működni. Nem pénz kérdése, hogy valami jól működjön, ami ránk van bízva. Ha gondos gazdája szeretné lenni a településnek, ilyen helyzetet, ekkora hiányt nem teremthetnek, mert előbb-utóbb összeomlik annak gazdálkodása. Egy család sem működhet úgy, hogy egyik hónapban eladják a videót és felélik, következő hónapban a TV-t..., ez így nem működhet. Főleg ez irányban vizsgáltam kíváncsian az előző ciklusok működését, és egy fél év alatt olyan változtatásokat hoztam a faluban, hogy 2000-ben már semmit nem kellett eladunk ahhoz, hogy a hiányt pótoljuk. Azóta ez a település minden évben pluszt termel. Mai napon hetven millió forintunk van lekötve, az éves működési költségvetésnek általában a 15-25 százaléka tartalék. Azt gondolom, egy település így létezhet és haladhat előre.

– *Verőcét is érintik a kormány folyamatos elvonásai. Hogyan lehet ezt egyensúlyban tartani?*

– A környező településeknek, s ez hat falut jelent, harmincötől száznyolcvan millióig van az éves hiányuk. Azért, mert nem gondos gazdái a településeiknek. Nem mernek meghozni olyan intézkedéseket, amelyek a közösség érdekeit szolgálnák mindenek előtt. Miniket például tavaly az Oktatási Minisztérium ötvennyolc millió forintba büntetett. Ennek ellenére állunk így. Nem elég, hogy országosan a településektől különböző címeken igen jelentős összegeket elvonnak, még büntetnek is. 2004-ben bezártuk az állami iskolát. A magyarországi oktatással nagyon elégedetlen vagyok – látván az „eredményt”, amely 1948 óta végbement, amikor is bezárták az egyházi iskolákat. Itt Verőcén is tudjuk, melyik volt a katolikus iskola, melyik a református. A bezárással egyfajta – klasszikus, időálló – szellemiséget, értékrendet is bezártak, amely mindmáig működik Magyarországon. Életünk legfogékonyabb része a gyermekkor. Ezért arra gondoltunk, azt az ajtót, amit '48-ban kinyitottak, s hatásait tapasztaljuk, azt végre zárjuk be. S öt éve a faluval közösen ezen munkálkodunk. Bezártuk az önkormányzati bölcsődét, óvodákat, iskolákat és szerződést kötöttünk a szomszédos településsel, hogy ellátják ezeket a kötelező alapellátási feladatokat, ezzel letudva a kötelességet. Az épületeket a református egyháznak átadtuk, s ők egy új intézményt indítottak el. 2004 óta egyházi kézben van iskola, óvoda, bölcsőde, az Oktatási Minisztérium pedig megbüntette ötvennyolc millió forintba, amiért átadtuk az egyháznak az iskolát. De ez sem tragédia, mert kiszámoltuk, abban az esetben, ha az egyház működteti az oktatási intézményt, akkor az egyház ugyanúgy megkapja a normatív támogatást, mint az önkormányzat, plusz még hetven százalék kiegészítő támogatást kap az államtól. Így Verőce nem száz, hanem százhetven százalékot kap az államtól. Ehhez, mint önkormányzat, további húsz százalék támogatást adunk. Így négy lábon áll az oktatás a községben – ugyanis erőteljesen bevontuk a szülőket is ebbe a folyamatba.

– *Az elmúlt négy évben valamiféle változás lemérhető-e a gyerekeken keresztül, ami a családokban is jelentkezik?*

– Van morális és szellemi változás. Kétezerből minden évben Verőce köztereire szobrokat állítottunk fel. Minden szobor beszédes üzenet a magyarság és a kereszténység megerősítésének. Szándékosan állítottam fel köztéren Géza fejedelem lovas szobrát, ami azt jelenti, Verőcén látható az ország és a földkerekség egyetlen, Géza fejedelemet ábrázoló szobra, hogy ne Istvánnal kezdődjön a történelem. Nagyon jól tudjuk, hogy a kereszténységet valójában Géza

hozta be, az államalapítás jelentős részét is ő tette le, s mindezt István vitte tovább és teljesítette ki. Ebből a gondolatból indult el, hogy Géza fejedelem lovas szobrát állítsuk ki a falu közepére. De folytatnám: a vasútállomásnál Szent Kristóf szobra, vagy a falu központjában egy szökőkút, ami a honfoglaló lovasok tarsolylemezek mintájára készült. Vagy lejjebb a hét vezér harangja a Duna parton, de akár a falu bejáratánál az a két óriási tölgyfa, egyik oldalán a csodaszarvas, Hunor, Magor, a Turul és a nap, másik oldalon Álmos vezér a kürtjével, fölötté Emese, az édesanyja, és a Hold – tehát minden szobrunk a magyarságról és a kereszténységről szól. Wass Albert megítélése – akinek szobra ugyancsak látható – egész más Verőcén, mint másutt. Könyveit vásárolják, olvassák, ma már pontosan tudják, ki volt. Ezekkel lehet formálni a közizlést, a szellemiséget, a gondolkodást. Egyébként minden köztéri szobrunkat összeűjtött, illetve pályázati pénzből állítottuk fel.

– *Mindezt hogyan fogadták az itt élők?*

– Kétezerben, amikor elindítottam e folyamatokat, borzasztó sok támadást kaptam. A lényege az volt, hogy minek ide szobor, miért nem inkább járda épül? Persze, kell járda. Bár, ami azt illeti, inkább egy olyan faluban szeretnék élni, ahol nincs járda, aszfaltút, csak földes és kövesút van. Földes járda, de a tulajdonos minden héten felsöpri azt a járdát, virágot ültet a háza elé, minden kertben, a házak körül állatok vannak – ilyen faluban szeretnék élni. Az elején tehát nagyon sok támadásban volt részem. Nem értette a falu, mit akarok. Aztán évről évre egy-egy szobrot felavattunk, egyre többen voltak ezeken az ünnepségeken, s én mindig odafigyeltem, hogy Tökés László, vagy Tempfli József nagyváradai megyéspüspök úr, Papp Lajos professzor jöjjenek – tehát olyanok, akikre felnézünk, életük mintául szolgál, ezzel is formálva az egész ügy megítélését. A szobrokkal együtt a tereket, járdákat is rendeztük, s ezt látva, az itt élők is egyre több figyelmet fordítottak a környezetükre. Kimeszelték a házaikat, eléjük újra virágokat, fákat, bokrokat ültettek. Néhány év elteltével kezdtek megfordulni a korábbi folyamatok, s az itt élők egyre büszkébbek lettek arra, hogy ők verőceiek. És ezt a falu határain túl is boldogan vállalták.

– *Visszatérve egy kérdés erejéig az oktatásra: hogyan látja akár mint polgármester, akár több gyermekes szülőként a hazai oktatást?*

– Az egyházaknak a jelenleginél lényegesen nagyobb szerepet kell kapniuk, elsősorban az általános iskolai nevelésben. Tehát ott, ahol az alapokat lerakják. Az általános iskolai kart kell mindenek előtt megreformálni. A mai általános iskolai tanári kar – úgy gondolom – nyomába nem léphet a '46 előttinek. Soha nem értettem például, mit jelent az a szó, hogy tanítóképző... A régi világban tanárok voltak.

– *De megemlíthetjük a „képesítés nélküli pedagógus” fogalmát is, ami számomra egyenértékű azzal, mintha egy kórház portására agyműtétet bíznanak... A legnagyobb értéket, a gyermekek szellemét, lelkét bizza rá a szülő a tanárra.*

– Az elmúlt 60 évet vizsgálva, mindenütt ezt a zuhanó repülést tapasztaljuk. Minden ember elsősorban a maga cselekedeteiért felelős. Ahova a sors tette, ott kell teljes értékű emberként helytállnia. Mindenkinek nagyon ajánlom Wass Albert Átoksori kísértet című könyvét. Gyönyörűen rávilágít benne az író, hogy a II. világháború idején hogyan vonulnak az oroszok, maguk előtt tolvaj németeket, majd követi őket a kommunizmus. Bemutatja a falvak, városok életét, s azt is, hogy a '45 előtti világban azok az emberek, akik rendszeresen dolgoztak, kivették maguk közül a részegeskedő, agresszív, dologkerülőket, akik aztán kikerültek a perifériára, majd a kommunizmus csinált belőlük párttitkárokat, vezetőket. Ezek az emberek nem tudtak egy tsz-t elvezetni, mert csupán pártkatonák voltak, semmi képességük nem volt arra, hogy az adott pozícióban megállják a helyüket. És ma ugyanitt tartunk! Addig, amíg ezen a magyar nép nem változtat, addig nem lesz semmiféle változás.

– *Ehhez a változtatáshoz valamiféle belső elszánás, erő is kellene. Helyette azonban enerváltság tapasztalható...*

– Fáradt, fásult nép lett a magyar.

– *Wass Albert egy másik könyvében olvastam egy ház eladásának történetét. Miután a két fél megalkudott, odahívják a két szomszédot, akik meghallgatják az egyezséget, majd azt mondják: láttuk, hallottuk. És kezet fogtak. Elementek, megitták az áldomást és az adás-vétel megkötött. Érdekes lenne ezt ma elképzelni... Néha azon tűnődöm, talán 50 tisztességes ember sem kellene, hogy az ország sorsát megfordítsa.*

– Persze! No de van ötven nem tisztességes ember, s a hatalom az ő kezükben van. Az ország gazdaságának, termelésének a hetven százaléka elmegy adósságtörlesztésre. Nem is törekednek arra, hogy a dolgok alakulását megváltoztassák.

Két variáció között válogathatunk. Az egyik az összeesküvés elmélete, a másik életszerűbb: semmit sem tehetünk. Most olyan emberek kezében van a hatalom, annak gyakorlása, akik tehetségtelenségük mellett erkölcsi értékrendjükben igen mélyen vannak – mondhatnánk azt is, hogy gazemberek. Ezek az emberek nem képesek másra. S ezek a nagyon silány emberek borzasztóan vigyáznak arra, hogy náluk értelmesebb, értékesebb embert a hatalom közelébe ne engedjenek, mert azonnal kiderülne, mennyire semmit érők. Talán ez a mai valóság. Ki fogja vetni magából a társadalom ezeket az embereket. Ez egy folyamat. Nap, mint nap látom, hogy a fény erősödik, a tudat kezd feltisztulni. Ez a történelem sorsszerűsége. Ezek a percmemberek ideig-óráig létezhetnek csak. A nevüket sem jegyzi meg senki, nagyon gyorsan elfelejtődnek. Mert csak romboltság és sötét erőket képviseltek.

Gyilkostó keletkezése

– *Váltsunk témát: mit jelent egy olyan örökséggel együtt élni, mint amilyen önnek jutott?*

– Ez az örökség személyemben megváltoztathat: hozzátehet és el is vehet. Úgy gondolom, a legfontosabb, amit gyermekkorban kapott az ember. És itt kapcsolható össze, hogy az ember mit kapott, mert ha a régi világból a szülő hozta azt az értékrendet, amit nekünk tovább adott, akkor mi vélhetőleg ugyanazon az úton megyünk tovább. Biztos, hogy a név kötelez, ez inkább mégis nehézség. Ha a románok visszaadnak a családunknak bármit is, ebből a földhöz ragadt, anyagiakat előtérbe helyező mai ember azt gondolhatná, milyen könnyű neki, mert ezt, vagy azt visszakapott. Sok ember így gondolkodik: örökölt, tehát azt arra fordítja, amire akarja. Mi azonban úgy éljük meg, mivel a név valóban kötelez, hogy valószínűleg egy falat kenyert nem fogunk enni belőle. Mert ez a súlyos, mégis nagyon becses örökség nem a mi életünk megkönnyítésére, ellenkezőleg, megnehezítésére szolgál. Talán itt lehet differenciálni örökséget és örökséget. Hogy ki mit hozott otthonról, ki miért felelős.

– *Polgármesterként bizonyára nem tud nem politizálni.*

'46 óta tragédiák sorozata a magyarság sorsa, miközben vezetői fordítva ülnek a lovon, s még véletlenül sem abba az irányba haladnak, ami előbbre vihetné az ország sorsát. Hiszek abban, hogy így kell legyen, s a magyarság, mint egy szunnyadó oroszlan, egyszer csak fel fog ébredni.

– *Szenvedélyesen szereti a hazáját, azt a nemzetet, melynek része. Tudatosan vállalja magyarságát – annak minden tragédiájával, szépségével együtt. Milyen „privát” szenvedélyei vannak?*

– Lovazok. De úgy, hogy körülbelül ötvenszer dolgozom kinn, míg egyszer befogok, hogy most lovagolok. Ott is inkább a munka. E mellett pedig márciusban született meg a hetedik gyermekem. Fiú. Legidősebb fiamnak múlt novemberben született gyermeke, így előbb lettem nagypapa, mint ismét apa.

– *Pedig kevesebb gyermekkel sem könnyű manapság az élet...*

– A gyermekzsívaj egészen mássá teszi az otthon légkörét. Egy gyermek sokkal több örömet, boldogságot ad, mint bosszúságot, meg gondot. Össze sem lehet hasonlítani! Éppen ezért másokat is arra biztatnék: éljék, tapasztalják meg ezt az örömet. De ma nem ilyen világban élünk. Megint csak az önzés! Hogy egy kicsit jobban éljenek. Meg az az egyébként hamis érvelés, hogy ha több gyerek van, nem tudják őket megfelelően felnevelni. Fel lehet zsíros kenyéren is nevelni egy gyereket, nem kell mindent megadás címen szükségtelen kacatokkal elhalmozni a gyermeket. Szeretni, figyelni kell rá, és teljes szívvel felé fordulni. Hadd éljek egy személyes példával: soha nem voltam gazdag, de ahhoz elegendő jövedelmem volt, hogy a fiamat ne vegyék fel a térítésmentes egyetemre. Tehát fizetni kellett. Az első évtől kezdve azért tanult, küzdött az eredményért, hogy a második évtől ne kelljen fizetni. Ez mindenkinek megadatik. Nevelés kérdése. De hozzáteszem, a legegyszerűbb az lenne, ha az, akinek ez a feladata, kiállna a nyilvánosság elé, s azt mondaná: kérem szépen, nincs szükségünk ennyi diplomás emberre, mert nincs számukra feladat. Szükségünk van viszont jól képzett, biztos tudással rendelkező szakmunkásokra, mert azokból nagyon kevés van. Ez ilyen egyszerű. Helyette azonban inkább maszatolnak.

Említhetek más példát is: itt van a BKV esete. Olvasom a minap, hogy három év alatt 2,5 milliárd forintot fizettek ki tanácsadásra. Egy vezetőnek miért kell tanácsot adni?! Azért vezető, hogy tudja a dolgot, gondos gazdája legyen a BKV-nak, s akkor olyan intézkedéseket tesz, amelyek a szétfolyó pénzt megszüntetik, egyúttal a lakosság közérzetét javító intézkedéseket hoz. Rájuk fókuszálva elzárja a csapot. E helyett elképesztő összegeket fizet ki „tanácsadásért”.

– *Rádásul úgy, hogy a cég közben a teljes csőd szélére sodródik.*

– Igen. Így megy ez mindenütt. Alkalmatlanok, tehetségtelenek, nem rátermettek és gazemberek is természetesen, akik ma az ország sorsát kezükben tartják. Úgy gondolom, már nagyon rövid az az idő, amit még rombolhatnak. Pár év, és itt nagyon nagy változásoknak kell történnie. Egyre több ember egyre szélesebb körben nem érzi jól magát. Egyre több ember látja úgy, hogy ez így nem jó. És minél többen látják ezt, egyszerre csak elérik azt a kritikus tömeget, ahonnan a változásnak be kell következnie. Eközben természetesen nagyon fontos, hogy folyamatosan mutassunk egy másik alternatívát. Én rendíthetetlenül hiszek a magyarság talpraállásában, magára találásában, egészséges életösztönében. Ha ebben nem hinnék, nem segítene Istenbe vetett mélységes hitem, azt hiszem, nem tudnám életfeladatomat maradéktalanul beteljesíteni.

Lehoczy Leopoldina

Székelyföld önrendelkezési törekvéseiről

Interjú Izsák Balázssal, az SZNT új elnökével

– Öt éves a Székely Nemzeti Tanács, az SZNT. Ön is az alapító tagok közé tartozik. Beváltak-e a létrehozásánál dédelgetett kezdeti elképzelések?

– A Székely Nemzeti Tanács kezdeményező testülete a legelején úgy döntött, hogy a székely székekben létrehozza a települési székely tanácsokat, amelyek együtt a széki tanácsokat alkotják, ezek pedig az SZNT-ét. Ezek a lépések megtörténtek. Nem állítom, hogy Székelyföld minden településén létezik székely tanács, de a lehetőség továbbra is nyitott, és ez a következő időszak feladata, hogy ahol még nem alakult meg, ott is létrejöjjön. A széki tanácsokból 2003. október 26-án alakult a Székely Nemzeti Tanács, amely már alakuló ülésén fontos dokumentumokat fogadott el, és kijelölte azokat az elveket, amelyek ma is kötelezőnek. 2003-ban szögeztük le azt is, hogy a Székelyföldnek külön régióknak kell lennie az Európai Unióban belül.

2004 januárjában fogadtuk el Székelyföld autonómiájáról szóló törvénytervezetünket, amelyet Románia parlamentje elé terjesztettünk. Ez rendkívül fontos alapdokumentum: ha valaki megkérdezi, hogyan képzeltük el az autonómiát, az autonómia-statútum ezt részleteiben tartalmazza. Körülírja azokat az öngazgatási intézményeket, amelyek az autonóm Székelyföldet irányítanák. Ezen túlmenően az autonómia gondolatát, fontosságát sikerült beemlíteni a köztudatba. Az SZNT megalakulásakor nem gondoltunk arra, hogy néhány éven belül a közélet központi kérdése lesz Székelyföld autonómiája.

Fontosnak tartom, hogy az SZNT első elnökének, dr. Csapó I. Józsefnek sikerült Románia csatlakozása során bevételnie az Európai Parlamentben egy olyan ajánlást, ami kimondja: a romániai magyarság helyzetének rendezéséhez többtétintézkedésekre van szükség. Ez igazolta azt a törekvésünket, hogy az SZNT Székelyföld autonómiatörekvéseit az európai fórumok elé is el tudja juttatni.

Természetesen eljuttattuk dokumentumainkat a román parlament valamennyi frakciójához is. Két frakció válaszolt megkeresésünkre. Érdekes módon a Szociáldemokrata Párt akkori frakcióvezetője, Ion Solcanu az RMDSZ előtt válaszolt. A találkozónk, a

vele folytatott párbeszéd civilizált hangnemben folyt.

– A román törvényhozásban az ügy nem haladt előre. Hitt-e abban az SZNT, hogy a román többségű parlament egy ilyen törvénytervezetet támogatni fog?

– A törvénytervezetet kétszer nyújtottuk be, mert időközben lezajlott egy parlamenti választás, és még nem zárultak le a Románia EU-csatlakozását előkészítő tárgyalások. A politikai váltógazdaságnak éppen az a logikája, hogy amit egy parlamenti ciklusban nem fogadtak el, arra a következő ciklusban vissza lehet térni. Első alkalommal hét RMDSZ-es képviselő nyújtotta be a törvénytervezetet, másodsor pedig Garda Dezső és Sógor Csaba. Én nem vagyok biztos benne, hogy hiába nyújtottuk be a törvénytervezetet a román parlamenthez.

Ha nekünk kellene elindítani a román közigazgatás átalakításának a szekerét a mozdulatlanból, akkor lehet, hogy nem sikerülne. Viszont a románok is tudják, hogy az 1968-as, Ceausescu-féle megyerendszer nem működik, nem jó Románia számára. Az is köztudott, hogy erre a megyerendszerre ráépített fejlesztési régiók szintén nem hatékonyak, nem működnek. Ez hamarosan be fog bizonyosodni, amikor Románia bekerül az Unió pénzügyi satujába. Vannak közigazgatási kényszerek, amelyek nem feltétlenül Székelyföld autonómiáját szorgalmazzák, de jó irányú lépésre kényszerítik a román politikai elitet.

Ha a közeljövőben újra napirendre kerül a régiók kérdése, felerül Székelyföld ügye. A román politikai osztály cselekvési kényszerben van. Nem véletlen, hogy a Nagy-Románia Párt már évekkal ezelőtt megtette javaslatát a székely megyék szétdarabolásáról különböző román többségű megyék között.

– A román lépéskényszer ilyen szempontból akár negatívan is hathat irányunkban, mert arra nincs garancia, hogy egy leendő kormánytöbbség nem kezdeményezi-e a Székelyföld autonómia-törekvéseinek ilyen fajta megzabolázását...

– Ezt, ha akarnák sem tudnák kivitelezni, mert ez a Kisebbségi Keretegyezményt és még nagyon sok nemzetközi egyezményt sértené. Ezt a gyakorlatot már Romániában sem lehet folytatni. Románia

kötelezettséget vállalt, hogy a közigazgatási határokat nem fogja úgy módosítani, hogy az hátrányosan érintse az egy területen élő kisebbségeket.

A keretegyezmény biztosítja a közéletben való részvételt. Ez azt jelenti, hogy például Hargita megye 70 százalékos magyar többsége döntéseket hoz. Ezt egy olyan döntéshozó kezébe átadni, amely csak húsz százalék magyart képvisel, nyíltan ellene szegülne a Kisebbségi Keretegyezményben vállalt kötelezettségeknek. Ha Románia betartja vállalt kötelezettségeit, ha végrehajtja a közigazgatási reformot, ha átalakítja a fejlesztési régiók jelenlegi rendszerét, csak egy dolgot tehet: létrehozza az autonóm Székelyföldet.

– Az ön véleménye optimista, de a román gyakorlat nem ebbe az irányba mutat. Egyáltalán van-e valódi szándék közigazgatási reformra?

– Elképzelhetőnek tartom, hogy a közigazgatási reformot a Băsescu-féle alapdoktrína mentén fogják megvalósítani. A decentralizációs folyamatban létrejöhét egy közigazgatásilag autonóm Székelyföld, amely azokat a többlet-hatásköröket kapná, mint a többi régió. Lényegében ez történt Spanyolországban is.

Traian Băsescu retorikájára, hogy a Székelyföldön sem lesz más autonómia, mint Craiován vagy Caracalon, mi is elmondhatjuk, hogy Baszkföldnek például nincs több autonómiája, mint Kasztíliaának. A baszkokat, a katalánokat nem érinti, nem zavarja, hogy Kasztíliaának mennyi van. A Băsescu-álláspont jobb a decentralizációval szemben passzív vagy ellenséges politikai közegnél.

A kisebbségeket el nem ismerő Franciaországban is van erre pozitív példa: az a korlátozott autonómia, amit Korzika kapott, az általános decentralizációs folyamat keretében jött létre. Megalkották a decentralizációs törvényt, és menet közben derült ki, hogy a korzikai helyzet külön törvény megalkotását teszi szükségessé. Így jött létre a Korzika különleges jogállására vonatkozó törvény. Ez első cikkelyében kimondja, hogy a korzikai nép külön történelmi-területi közösség.

Ezt a fogalmat az SZNT is átvette a francia jogszabályból. Ha ez annak a francia törvényhozásnak sikerült, amely az ország területén más népet nem ismer el, reménykedhetünk, hogy Bukarestben is megtörik előbb-utóbb a jég.

– Dr. Eva Maria Barki az SZNT tisztújító közgyűléséhez intézett levelében óva intett attól, hogy túlzott reményeket tápláljunk az Európai Unióval szemben. Véleményét a Kárpát-medencei magyarság köreiből sokan osztják, hiszen az EU régebbi tagállamainak megoldatlan kisebbségi gondjai jelzik, hogy nincs egységes elképzelés ilyen vonatkozásban. Az Európai Unió tehetetlenségét a Benes-dekrétumok, illetve Szlovákia folyamatos magyarellenes ki-rohanásai kapcsán is tapasztalhattuk. Miért kellene az Unióban reménykednünk?

– Ha az Európai Unió olyan szervezet lenne, amely tőlünk teljesen függetlenül működik, illetve egy felettünk álló szervezet volna, amelytől állandóan csak kérni kell, amit az teljesít vagy sem, akkor lehet, hogy én is osztanám az ilyen véleményeket. Beépülve az Európai Unióba, ott magyar kép-

Szárhegyi Lázár kastély

viselőikkel befolyást kell gyakorolnunk az uniós szabályozásokra. Ha ezt megpróbáltuk, és hosszú évekig semmiféle befolyást nem gyakoroltunk, illetve szövetségeket sem találtunk, akkor majd jogos lesz egy ilyen álláspont. Addig viszont nem!

Ha megnézzük az Európa Tanácsban működő jogalkotási módot, vagy azt, hogy az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének az élén egy katalán képviselő áll, aki a kisebbségi autonómiák elkötelezettje, ez is sokat mond. Nem igaz az, hogy a romániai magyarságnak nincs befolyása, nincs hatása az Európa Tanács jogalkotási folyamataira. Csak egy példát említek: Mag Péter újságíró még a csatlakozás előtt megkérdezte Ion Iliescu akkori államfőt, hogy Romániára nézve kötelezőnek tartja-e az 1201-es ajánlást, amire az államfői válasz az volt: nem. Ez a mondata később döntően befolyásolta az Európa Tanács ide vágó jogalkotását, ugyanis megszületett az 508-as számú határozat, amely megerősítette, hogy Románia igenis köteles teljesíteni az 1201-es ajánlást és minden köteleességvállalását.

– Eddigi sikertelenségünk okaként legtöbbször a konszenzus hiányát szoktuk emlegetni. Azt, hogy az RMDSZ elvtelen kompromisszumokat kötve, a román politikai életben nem képviselte következetesen az autonómiaökrekvéseket. Egy romániai magyar kiegészítés esetén jobban állnánk? Sikerrült volna kedvezőbb lépésekre kényszeríteni ez irányban a román politikai elitet?

– Voltak olyan pillanatok, amikor könnyen megragadható eszközökről kellett lemondanunk az RMDSZ felső vezetésének ellenkezése miatt. Amikor a települési tanácsokban kiírták a hivatalos népszavazást, illetve ezeket megtámadta a prefektúra a helyi közigazgatási bíróságon, két település ügye jutott el a strasbourgi Emberjogi Bíróságra. Bárki könnyen beláthatja, hogy ha kettő helyett két-száz településnek lenne az ügye Strasbourgban, akkor annak hihetetlen nagy súlya lenne. Arra lett volna szükség, hogy az RMDSZ felső vezetése rábólintson kezdeményezésünkre, a prefektusok pedig a kormány robotjaiként egymás után semmisítették volna meg a határozatokat a közigazgatási bíróságokon. A jogorvoslás különböző lépcsőfokain kellett volna mindezt végigjárni, és merem állítani, hogy ma már nyert ügyünk lenne. Az RMDSZ nem állt melénk.

(Forrás: Erdély Ma)

Magyar Gárda – interjú egy zsidó származású gárdistával

(Haaretz, 2008. április 10.)

A Gárda már megalakulásának hírére a nemzetközi és a hazai érdeklődés középpontjába került. Sokan, a liberális véleményformáló médianak és a politikai elit - főként kormányzati - propagandájának bedőlve az antiszemitizmus, a rasszizmus megtestesülését vélték benne felfedezni. Nem így a zsidó származású **Reiner Péter**, aki rokonainak értetlensége, féltelme ellenére is kérte felvételét a Gárdába.

–*Miért érezte fontosnak, hogy csatlakozzon a Magyar Gárdához?*

Engem baráti szálak fűznek a Magyar Gárda több alapítójához, ezért szívesen vállaltam velük olyan közösséget, amely nem mások ellen, hanem a magyarság érdekében kíván tevékenykedni. Ezért is bátran állíthatom, hogy a szervezet szándékai nemesek, a törvényeket, a saját alapszabályait és az alkotmányt komolyan veszi. Úgy gondolom, hogy ma mindennél fontosabb a magyar nemzeti önazonosság felvállalása és a hagyományok ápolása akkor, amikor a hatalom megtervezett féltelmet szít és koncepciókat kezdeményez pozíciójának megőrzése érdekében. Nem a Magyar Gárda kelt bennem féltelmet, hanem például az az In-Kal Security (magánbiztonsági cég), amely az izraeli hatalom ügynökeként alkot kvázi magánhadserget.

–*Mi lehet a Magyar Gárda szerepe a jövőben?*

A Gárda egy deklaráltan demokratikus félkatonai szervezet, amely alapja lehet egy majdani Nemzetőrségnek. Nem alkalmas és nem is kívánja helyettesíteni a romokban álló magyar honvédséget, de együttműködve vele hozzájárulhat a nemzetbiztonsághoz.

–*A Magyar Gárdát zsidóellenesség vádjával illeték főként külső megjelenése miatt. Maga szerint is kirekesztő és antiszemita az Árpád-házi címer és szimbólum?*

Nem engedhetjük meg, hogy az Árpád-ház jelképét elvegyék tőlünk a riogatók. Ez a magyar nemzethez tartozás egyik legősibb jelképe. Noha egy gyilkos rendszer egy történelmi pillanatig kisajátította, és ezt felhasználva ma nagy erőket vetnek be a lejáratására, nekünk az a dolgunk, hogy visszaadjuk neki az őt megillető rangot és büszkék legyünk rá.

–*Nem gondolja, hogy a zsidó identitás és a keresztény gyökerű magyar hagyományokat ápoló Gárda nem, vagy csak nehezen illeszthető össze?*

Nagyon jó a kérdés. Először is tisztázni kell bizonyos fogalmi rendszereket. A napokban beszéltem egy jószándékú zsidó társadalomtudóssal, aki egyébként egy ismert közszereplő, és megkértem, hogy értelmezze a magyar nemzeti önazonosságtudatot és a nemzeti önrendelkezést. Az utóbbi szerinte az Európai Unióba történő belépésünkkel nagyjából „megoldódott”, az előzőre viszont nem tudott, ill. nem akart választ adni. Én értem, hogy miért okozott ez neki problémát és miért nincs konszenzus ebben a kérdésben. Pontosan azért, mert sem az újkori magyar, sem a zsidó önazonosság nincs tisztázva a másság tomlásával szemben. A zsidóság még mindig nem tud egységes választ adni arra, hogy a zsidóságot hogyan lehet értelmezni vallási, etnikai, kisebbségi, kulturális kategóriák által. Ezért van az, hogy sok jószándékú, de alulinformált zsidót lehet az antiszemita veszéllyel riogatni aljas politikai cél érdekében.

–*Arra gondol, hogy a holokausztot és a zsidóságot politikai fegyverként használják?*

Sajnos bizonyos befolyásos – különösen amerikai – zsidó csoportok visszaélnék a holokauszttal és zsarolásra használják. Szerintem a bolsevizmus pestisét és a náci embertelen ténykedését nem lehet különválasztani, és én attól félek, hogy az előbbi nagyságrendileg több szenvedést és pusztítást okozott, mint a náci holokauszt. Magyarországon a rendszerváltás előtt tiltott volt a holokauszt emlegetése, amit

még a bolsevista zsidók is támogattak. A szovjet politikát követve vallották, hogy Izrael Amerika barátja, ezért a mi ellenségünk. Ezek a zsidó származású internacionalisták mára Izrael leghűségesebb szolgálivá váltak, és akkor kezdték hirdetni zsidóságot, amikor az indokul szolgált számukra a kárpótlás, vagy a félreértelmezett baloldali eszmék minden áron való megóvása érdekében. Ezeket hívom én érdekes avagy indokzsidónak, akiknek a cselekedetei indokolják az antiszemitizmust. Tűrhetetlen, hogy ez a hitetlen csoport megtervezett büntudatot keltsen, és visszaéljen zsidóságával, megakadályozva azt, hogy a magyarországi zsidók megértsék, mi történik körülöttük, és mi van a dolgok mélyén.

Angolból fordította: Reiner Péter.

Kosztolányi Dezső

Még büszkén vallom hogy magyar vagyok

Még büszkén vallom, hogy magyar vagyok.

És nagyapám, a régi katona hallgatja mosolyogva, boldogan, sebforradástól lángol homloka s én térde közt, hadarva szavalok, hogy győznek mindenütt a magyarok.

Csak a szeme borul el néha kissé:

Jaj, meg ne tudja ez az árva gyermek,
hogy vannak messze, különös világok,
s aranyba nyílnak a versailles-i kertek,
jaj, meg ne tudja és ne is lássa őket,
ne lássa fényük és ne hallja hangjuk,
a magyar szó a hét szilvafa alján
körötte most még mint tengermoraj zúg.

Óvjátok édesen az édes almát,
mint álmát a szegény beteg gyereknek,
hogy meg ne tudja, élete nem élet,
és meghalt már, bár alig született meg.

Jaj, meg ne tudja, hogy hiába minden,
ha dalol és ha a távolba lát,
mert néma gyermek minden kismagyar,
s a Nagyvilág nem érti a szavát.

Életre ítélve

Rácz Sándor köszöntése 75. születésnapján

Pontosan 50 évvel ezelőtt, 1958. március 17-én, 25. születésnapján ítélik életfogytiglani börtönbüntetésre "a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalom vezetése" miatt. Életfogytiglani büntetés, amelyet hét évnyi börtön után harminc évig tartó kommunista rabsággá, majd közel húsz éve tartó mellőzöttséggé változtatnak a történelem alakítói. Életre ítélve, ez Rácz Sándor életútjának tömör foglalata.

A Don-kanyarban hősi halált halt édesapja után a hadiárva nehéz sorsát éli Izsákon, amin anyai nagyanyjának végtelen szeretete enyhít. Lehet, hogy öneki jutott a legtöbb belőle a 76 unoka közül.

Hét éves korában marhapásztor a falu zsidó földbirtokosánál, tizenöt évesen kenyérkereső egy budapesti gyárban, tizenhét évesen pedig szerszámkészítő szakmunkás.

Huszonhárom évesen, 1956. november 16-án a Nagy-budapesti Központi Munkástanács elnöke, és egy hónapon át gyakorlatilag Magyarország első számú vezetője, mindaddig, amíg a szovjet harcokcsikkal az Országházba szállított Kádár János törbe nem csalja és le nem tartóztatja. Életfogytiglani ítélet. Börtönévek Bíbó István, Donáth Ferenc, Mérei Ferenc, Mécs Imre, Regéczy Nagy László, Nyugati László, Faddi Ottmár egyéniség-formáló társaságában.

Harminc évesen a kommunizmusba "szabadul". Gyári munkás lesz, de sohasem kommunista. Negyvenedik életévében titkosszolgálati merénylet áldozata. Életben marad, életre szóló gerincsérüléssel.

Negyven évesen, 1973. október 23-án a zsúfolásig megtelt Mátyás templomban Faddi Ottmár esketi. Felesége, Damásdi Anikó édesapjának életét is oroszok és kommunisták oltják ki 1944. őszén, de nem a Don-kanyarban, hanem Magyarországon, és nem katonaként, hanem magyar polgárként.

Ötven éves, amikor a rendszerváltást előkészítő titkos tárgyalásokba alapítóként bevonják. Az évek múltán TIB /Történelmi Igazságtétel Bizottság/ néven ismertté váló szervezetben egyedül ő rendelkezik vétőjoggal. Közben ugyancsak a nyilvánosság elől elzártan szabadegyetemi előadássorozatot tart budapesti, szegedi, pécsi és miskolci egyetemi hallgatóknak. Tematikája mindig ugyanaz: a magyarság ügye.

Ötvenöt éves, életereje teljében van, amikor három hónapos amerikai útra hívják meg. Útlevelet úgy szerez, ahogyan a Fidesznek kellett volna elfogadó szavazásra bírnia a külhoni magyarok magyar állampolgárságát ellenző, ám a lisszaboni szerződés ratifikálását minden áron erőltető szocialistákat. Igazi politikai kompromisszumot erőltet ki: az ugyancsak Amerikába készülők, akkoriban megkerülhetetlenül fontos állami tisztséget betöltő Szűrös Mátyás mindaddig nem jut amerikai vízum birtokába, amíg két ávós Rácz Sándor lakására nem hozza élete első útlevelét.

Ronald Reagan, az Amerikai Egyesült Államok elnöke méltató levelet ír neki, és sajnálkozását fejezi ki, hogy nem találkozhat a magyar forradalom hőseivel. Ám fogadja őt Zbigniew Brzezinsky nemzetbiztonsági főtanácsadó. Rácz Sándor ott kezdi a beszélgetést, ahol minden magyar államférfinak kezdenie kellett volna, különösen a rendszerváltásnak hazudott időszak elején: kéri a kommunizmus idején magyarellenés érdekében felhalmozott államadósság eltörlését, vagy száz évre történő átutemezését.

Az államadósság átutemezésére vonatkozó kérése és a Freedom House-beli meghallgatás, bizonyára döntően befolyásolta Rácz Sándor későbbi politikai pályáját. A Freedom House

tárgyalótermében rendezett meghallgatáson hosszú asztalnál ültek az urak, akiknek színe elé vezették. És elhangzott az első kérdés: Mi a véleménye a magyar nép antiszemitizmusáról? Rácz Sándor: Az én népem nem antiszemita! És ezzel véget is ért a több órára tervezett meghallgatás!

Ám minderről az emigráció mit sem tud. Önfeledten ünneplik. Mindszenty József hercegprímás látogatása óta semmi sem hozta a magyarokat ennyire lázba, mint Rácz Sándor érkezése: Wass Albert útra kel, hogy előadását meghallgassa, Tollas Tibor verset ír hozzá, és felkéri Márai Sándor búcsúztatására.

Itthon határozott fellépésével eléri, hogy Nagy Imre miniszterelnök és vértanútársainak újratemetését ne a temető valamely útkereszteződésében, hanem a nemzet legfőbb terén, a milliő embert is befogadó Hősök terén rendezzék meg. Mint az újratemetés egyik szónoka, meglepi a műsor összeállítóit: előzetes egyeztetés nélkül, maga mellé szólít két fiatal énekest, és beszéde közepe felcsendül Magyarország közel fél évszázada nem hallott, régi himnusza: Boldogasszony Anyánk... Százerek szemébe könny szökik. Ám másnap már nem erre, és nem Rácz Sándorra emlékezik a sokaság, hanem egy fiatalemberre, Orbán Viktorra, aki akkor és ott harsányan a médiákba kiáltotta azt, amit Rácz Sándorék már harminchárom évvel korábban, és életük kockáztatásával tettek meg: Ruszkik haza!

Eszendő múltán, 1990-ben köztársasági elnökválasztásra készül az ország. Rácz Sándor, a Magyar Október Párt jelöltje. A Fidesz, amelynek első kongresszusa a párt első tiszteletbeli tagjává választotta Rácz Sándort, ugyancsak fontolgatja jelölését. A Fidesz második kongresszusán egy küldött javasolja Rácz Sándor jelölését. Ám Orbán Viktor mikrofonhoz lép, és ellene szól. Újabb küldött javasolja jelölését. És Orbán Viktor újból ellene szól. Ötször hangzik el a javaslat: támogassa a Fidesz Rácz Sándor köztársasági elnökjelöltségét. És Orbán Viktor ötször lép a mikrofonhoz, és lebeszéli a kongresszust! Vajon kinek a kérésére, és miért tette ezt? A Freedom House visszaköszön?

Az ország vezetésére való alkalmasságát már huszonhárom évesen is bizonyította, érett politikus, aki egy életen keresztül szembeszegült a kommunistákkal, és mindvégig ellenük tett, meg kell tapasztalja, hogy a világ urai másként határoztak: a kommunizmus megdöntéséhez kell, de azt követően nincs többé szükség Rácz Sándorra!

Alig túl az ötvenötön visszavonul ősei világába, az Alföldre, Izsákra. Visszaszerzi a család birtokának egy részét, és gazdálkodáshoz lát. Szánt, vet, tehenet fej, jószágot tart. Éli ősei életét. Bocit segít a világra, csikót nevel, traktort vezet, és a kecskeméti piacon árulja a kétkezi munkájával megtermelt javakat. Tizenöt év telik el így.

Amikor a rendszerváltás kisiklása már szemmel látható, amikor végveszélybe kerül a magyar föld, újból szólítják őt. Előbb a Magyar Földvédő Mozgalom elnökévé választják.

Hetven éves, amikor a világ legnagyobb magyar civil szervezete, amelyet a "rendszerváltó" politikai osztály gondolkodás nélkül feláldoz a globalizmus oltárán, a Magyarok Világszövetsége tiszteletbeli elnökévé választja őt. Ezzel kezdetét veszti Rácz Sándor politikai életútjának második szakasza.

Újból köztársasági elnökválasztás következik. A pártok által időközben kisajátított folyamatból kirekesztik az ország polgárait. A Magyarok Világszövetsége informálisan jelöli Rácz Sándort, aki országgyűlési képviselői jelölést is kap. Ám a pártok hermetikusan zárnak. Még a Fidesz által úgymond közvéleményszondázási szándékkal megrendezett, színlelt szimpátiaszavazásra sem engedik be a nevét. Felkerül azonban egy Fidesz-közi hírportál szimpátiaszavazásának jelöltjei közé. A szavazók ítélete egyértelmű: Rácz Sándor fölényesen végez az első helyen. Egyedül több szavazatot kap, mint az őt követő három jelölt együttvéve, közöttük Sólyom László és Szili

Katalin, a két hivatalos jelölt. A vert mezőnyben pedig nem kisebb neveket találunk, mint: Makovecz Imre, Csurka István, Wittner Mária, Hegedüs Loránt, Glatz Ferenc. Az, hogy a Magyarok Világszövetsége által is ajánlott, és a közvéleménykutató szimpátiaszavazás által legnagyobb támogatottságúnak talált tapasztalt politikus még hivatalos jelöltté sem válhatott, mindent elmond a kisiklatott magyarországi rendszerváltás természetéről. Az, hogy a két vezető párt vére menő harca következtében köztársasági elnökké kikiáltott személy "megválasztása" után arról regélhetett, hogy ő tulajdonképpen egy civil szervezet, az addig jóformán ismeretlen, és okkal jelentéktelen legitimitásúnak nevezhető Védegylet jelöltje lett volna, csak árnyalja azt a hazugságáradatot, amely fojtogatja jobb sorsra érdemes hazánkat. A Freedom House kísért?

Az 1956-os Magyar Forradalom és Szabadságharc ötvenedik évfordulójára nagyon készült. Egy évvel korábban már kiadta visszaemlékező kötetét, *Parázsló szándék* címmel, plakátokat és évfordulós borítékokat nyomtatott, részletes, több hónapos felvezető programot szervezett.

Élete mélypontját jelentette 2006. október 23-a, amikor a fennkölt megemlékezés helyett újból vér folyt Budapest utcáin. Rácz Sándor számára az sem jelenthetett vigaszt, hogy pár hónappal korábban, amikor jónéhány egykori ötvenhatos bajtársa elfogadni készült Gyurcsány Ferenc vacsorameghívását, ekként óvta őket: Egy percig se feledjétek, hogy holnap ezek ugyanúgy belénk lövetnek, mint tették őseik ötven évvel ezelőtt!

Most, hetvenöt évesen Rácz Sándor saját pénzen vett hordozható számítógépén írja nap mint nap három, készülő új könyvét. Valamennyinek tárgya ugyanaz: a magyarság ügye.

Kedves Sándor Bácsi!

Adjon az Isten Neked még hosszú éveket! Adj, az Isten, hogy teljes körű életed, amely a hadiárvaságtól, a tehénpásztorokodáson, az ország politikai vezetésén és a börtönön át, a gyári munkás szerepét és a földet megmunkáló, állatot tenyésztő paraszti életet is évtizedeken keresztül vállaló, életre ítéltésen túl, a mai számítógépes szövegszerkesztésig ível - teljessé is váljék!

Ahogy soha nem alkudtál meg sem a kommunistákkal, és az őket váltó, és milliókat megtevesztő "rendszerváltókkal", úgy ezután se alkudjál meg senkivel, aki nem az igazságot, és nem a magyar nép ügyét képviseli. Légy nehéz ember, mint voltál mindig. Légy jó gazda, mint mindig. És légy továbbra is leleményes és ötletgazdag, mint mindig. Légy kreatív a rejtett összefüggések feltárásában, mint mindig. Légy megfékeltetetlen az igazság kimondásában, mint mindig.

Adj, az Isten, hogy még sok olyan egyetemes, de rejtett igazságot megtalálj és kimondj, mint tetted azt Marx Kommunista kiáltványával, amelyről Te rántottad le a leplet az egész emberiség számára, amikor kimondtad: A Kommunista kiáltvány nem más, mint eszme a rabláshoz! Mily pontos fogalmazás, és mennyi értelmezhetetlen ellentmondást old fel! Mily könnyű ennek a felismerésnek a birtokában kimondani azt, amit előtte senki sem tudott egyértelműen megtenni: A kommunizmus, amivel szemben vállalt harca feltette az életedet, nem más, mint az emberiség történelmének legnagyobb, százötven éven keresztül zajló, szervezett rablása.

Adj, az Isten, hogy a magyar nemzet pusztulásának okait kereső munkád eredményes legyen, és nemzetünk kezébe adhasd a lámpást, amely kivezetheti a sötétségből.

Adj, az Isten, hogy szolgálhass, úgy, ahogyan az egy életre ítélethez illik - az utolsó lehetőségig.

Patrubány Miklós

Kamenitzky Antal

ÖREG BIZÁNCIAK

Besétáltunk a törbeccsált jelenbe.
(Imádkozzuk magunkat glóriássá?!)
Vadásznak ránk friss hóban reggelente,
hogy trófeánkat felszegezve lássák.

Jövönk, az nincs s feledni jobb a múltat.
A népmesék már nem küldnek királyfit.
A tünde fények mindenből kihulltak.
Máglyánk sötéten serceg, nem világít.

A részecskék a vonzásból kiléptek,
nem gyúrhatunk űrporból csillagot,
nem támasztunk már lajtorját az égnek.
Önbizalmunk szép csendben itthagyt.

Felcsipkedjük a morzsákat a földről,
s nem vesszük el a felkínált cipót.
Öklünk, ha volt, már régen nem dörömböl.
Erőlködésünk ingünkkel kilóg.

Reccsenve lép a mondókánk falába,
igéink őrlő percegőn a szű.
Száguldozásunk nem hal lóhalálba.
Harsány kiáltásunk halk szavú.

A versünk zörgő szóvirággá hervad.
Zendítnénk nem fogyó magyar hitet,
s a karnagyunk a hallgatásra jelt ad,
a kórus szomjas, kocsmába siet.

A lendület, ha bennünk megfeneklett,
nem bántjuk mások álság-nimbuszát.
A pártunk jóllakott állatsereglet,
ártalmatlan, mint hamvas mirtusz ág.

Iramlásunk csak gyors késlekedés.
Nem érik meg, mit érlelnénk, ha mernénk.
Csillagmesszi az ifjú hetykeség.
A gyávaságból szerveztünk szerelvényt

eltorlaszolja pályát és teret.
Hátunkon hordunk vemhes ördögöt.
Kiizzadtuk, mi lelkiismeret
s vállunkra csapnak gazdag főnökök.

Leszünk románok mind, bizánciak,
csupán, mert - mondják -, földjükön lakunk.
Harminc ezüstöt csókunkért ki ad?
Egy vastag ágra kössük fel magunk!

Zseni, aki szolgál

Papp Lajos professzor köszöntése

A világhírű pécsi szívsebész-professzor a közelmúltban ünnepelte hatvanadik születésnapját. A Pro Civitate-díjjal kitüntetett, szívmitéten átesett, mégis erőtől duzzadó Papp Lajos mesélt a Pécsi Újságnak a lelkiismeret fontosságáról és a nehéz kezdetekről. Professzorunk engedélyével közöljük mi is a beszélgetést, azzal a (legkevésbé sem csak személyes) vonatkozással kiegészítve, hogy az Ő – a főszerkesztőnek új életet adó – közbeavatkozása nélkül lapunk sem létezne (ebben a formájában legalábbis). Így tehát - olvasóink utólagos felhatalmazásával - egy szélesebb közösség nevében is köszöntjük Papp Lajos professzort, Isten áldását kérve személyére, további szakmai munkájára, és arra a közéleti tevékenységre, amit tízmilliónyi beteg magyarért végez. Harcostársunk Ő, a legnemesebbek közül való.

-Miért választotta az orvosi pályát?

- Nem én választottam, hanem a gyógyítás választott engem. Éppen ez volt a legnagyobb konfliktus az egyetemre való jelentkezésemkor. Sem nekem, sem bátyámnak nem kellett felvételeznie, hiszen mindketten az országos tanulmányi versenyen elért eredményünk alapján bekerültünk az egyetemre, ám egy felvételi elbесzélgetésre azért behívtak minket. Akkor azonban valami olyasmit mondhattam, ami nem tetszett, ezért Magyarország minden egyeteméről kitiltottak. És fizikai munkát javasoltak, hogy politikailag még fejlődjek. Azért történt ez, mert amikor azt kérdezték, miért akarok orvos lenni, nem tudtam nekik megfelelő választ adni. Csak azt mondtam: szeretem az embereket. Így lettem földalatti csillás a pécsi uránbányában - ez volt az első munkahelyem. Végül kalandosan, de 1967-ben - egy évvel és egy hónappal később, mint társaim - elkezdhettem az orvosegyetemem.

- A családjában voltak tudós elődök?

- Paraszti származású vagyok, Pécstől néhány kilométerre, Aranyosgadányban művelték, túrták a földet őseim - úgy ötszáz esztendőig. Eddig tudtuk visszafejteni a családfánkat. A testvéreimmel együtt első generációs értelmiségiek vagyunk: a biológus végzettségű László bátyám volt a család zsenije, aki a maga korának egyik legfiatalabb akadémikusa volt, Gábor öcsém szintén orvos lett - három szakvizsgával. Annak idején én - a nálam sokkal jobban tanuló - édesapámmal együtt érettségiztem. Ennek az volt az oka, hogy ő elvégezte ugyan a technikumot, ám azt Horthy Miklós-technikumnak nevezték, s a végzettségét a kommunista rendszerben megvonták tőle.

- Sokan megkérdezik, egy világhírű orvosprofesszor miért vállal közéleti szerepet?

- A rendszerváltás után - 1991-ben - tele voltam illúziókkal. Annak idején kaptam egy gyönyörű megbízatást, a budapesti Haynal Imre Egyetem szív- és érsebészeti klinikájának igazgató-tanári állását nyertem el. Hittem, hogy van rendszerváltás, de azonnal belebotlottam egy korrupciós gazemberségbe, amelyet lelepleztem - persze, utána eltávolítottak. Ugyan soha nem folytattam direkt politizálást, ám az az egyetem balliberális vezetésű volt. Megpróbálták ebből is politikát csinálni, engem pedig az MDF és a kereszténydemokraták felé sodortak. Nem volt közöm hozzájuk, mégis így lettem politikai szereplő. Közéleti szerepvállalásaim soha nem voltak politikai indítatásúak: magyar értelmiségi vagyok, aki hisz, kérem nagy betűvel írja, a Krisztusi Szereteten, a Jóistenben. Megpróbálom az életemet a tízparancsoltnak megfelelően vezetni, persze ez nem azt jelenti, hogy én nem hibázok, vagy nem követek el bűnt - de ha a lelkiismeretem csenget, próbálok korrigálni.

- Az első szívmitétre hogyan emlékszik?

- Ugyanúgy mint minden ember hasonló helyzetben: remegő térdekkel. Fantasztikus dolog egy szívet érinteni, megállítani, és mindig elmondhatatlan élmény egy szívet újra elindítani. Ezt még ma is csodának élem meg, és nagyon nagy alázattal viseltetek a szív iránt. Hisz hiába tanultam, nincs a fejemben minden tudás. Szükségem van a társaimra, az ő tudásukra, akaratukra ahhoz, hogy egy-egy műtét sikerüljön. A gyógyítás csapatmunka. A munkánk azonban egyszerre félelmetesen izgalmas és fájdalmas, és mindig egyik beavatkozás hihetetlen lelki terhet is jelent.

Pályafutás

Budapest ötödik kerületének, és Kaposvárnak is díszpolgára, Prima Primmissima díjban részesült. Széchényi-díjas.

Dr. Papp Lajos 1948. március 21-én Aranyosgadányban látta meg a napvilágot. A Nagy Lajos Gimnázium után a Pécsi Orvostudományi Egyetemre iratkozik be, az orvosi diploma megszerzése után három szakvizsgát letesz. 1989-ben az Orvostudományok Doktora címet is eléri.

Hosszú ideig - 1977-től 1991-ig - a SOTE Ér- és Szívsebészeti Klinikájának tanársegéde, később adjunktusa, majd a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetemen klinikaigazgatóként, a Zala Megyei Kórházban pedig osztályvezető főorvosként dolgozik. Pécsre 1997-ben tér vissza, s a POTE-n a Szívcentrum igazgatója, a szívsebészeti tanszék vezetője, 1999-től pedig a szívgyógyászati klinika igazgatója lesz.

A professzor három könyvet és közel kétszáz publikációt jegyez, a Magyar Kardiológiai Társaság alelnöke, az MTA közgyűlésének tagja. A nyolcvanas évek legelejétől számos külföldi tanulmányúton, továbbképzésen vesz részt - többek között Rómában, Moszkvában, Párizsban illetve, Baltimoreban, a bostoni Harvard Medical School-on - és tart előadást. Több nemzetközi és magyar szakmai szervezet tagja.

- Néhány éve Irakban is járt. Mi motiválta akkor?

- Van úgy, hogy az embernek bizonyos helyzetekben lelkiismeret-furdalása van. Mellettem elment korábban jó néhány háború, mégsem éreztem ezt a terhet. Az iraki háború idején azonban már közéleti szereplő voltam, és a szeretet fontosságát hirdettem. Tudtam, hogy amit állítanak a különböző mérges gázokról, nem igaz. Csak a pénzért, az olajért ölnek ártatlanokat, s a lelkiismeret-furdalásomtól nem tudtam szabadulni. Ami erőmből telt, azt, úgy gondoltam, megtettem. Megértettem az ottaniakat is, akik gyanúsak találtak, hogy egy szívsebész professzor egyedül, saját költségen kiutazik, és próbál segíteni nekik.

- Honnan meríti az erőt?

- Hiszem, hogy mindenki egyéni feladattal jön a világra. Kapunk egy talentumot, képességet, a dolgunk pedig az, hogy segítsünk embertársainkon - hol a katedrán, hol a műtőasztalnál, hol Irakban. Még a gyilkosnak is van lelkiismerete, még benne is van jóság. Én hiszem azt, hogy mindenkiből elő lehet ezt hívni. Segítséget kell nyújtani ahhoz, hogy a lélek nemessége, a szívjóság felszínre kerüljön. Úgy gondolom, minden írásnál, beszédnél többet ér a tett, a példamutatás. Ha a munkatársaim számára szavaim nem harmonizálnának tetteimmel, nem állhatnék meg előttük. A betegekért munkálkodok, és mindig megpróbáltam komolyan venni az orvosi munkát. Nekem a magyar emberek fizették a tanulmányaimat, így tartozom nekik, és ki képviselje a betegek érdekeit, ha nem egy professzor? Mindegy, ki van hatalmon. Ez marad az iránymutatásom a még hátralévő néhány évben...Minden napra van feladat, melyet maximálisan el kell látni, nem mérlegelhetünk, nem tartalékolhatjuk erőnket.

- Tervek?

- A tudományos világ hihetetlenül fejlődik. Ha egy fél lépéssel lemaradunk, holnapra már behozhatatlan lehet a hátrány. A pécsi szívgyógyászati klinika ugyan hét-nyolc éves csak és így fiatalnak tűnik, de ahhoz, hogy a mai kornak megfeleljen, jelentős műszeres fejlesztésre van szükség. Most azon dolgozunk, hogy klinikánk - az 1999-től hat évig tartó időszak után - ismét a világ élvonalába tartozhasson.

Helyesbítés

Előző lapszámunk 19. oldalán közöltük Az én Miatyámkom c. verset. A neten fellelhető változatnak megfelelően a szerzőt Dr. Papp Lajos professzorként jelöltük meg. Mint ezt tőle magától megtudtuk, a valódi szerző Kovács József papköltő volt, aki 2003-ban hunyt el Barcsan. A tévedés oka az lehet, hogy a művet a prof. úr többször idézte beszédei során.

Hatodik Vecsési Tavaszi Fesztivál

A magyar kultúra jegyében

A vecsési Orbán Balázs Erdélyi Kör és a vecsési József Attila Művelődési Ház hatodik éve szervezi az egyhetes rendezvénysorozatot a magyar kultúra szépségeinek bemutatására, idén április végén került erre sor. Az idők során kialakult a fesztivál gerince, amelyet évente aktuális kulturális újdonságok bővítenek, ezek még vonzóbbá teszik a fesztivált.

A korábbi hagyományoknak megfelelően kiállítással kezdődött a fesztivál. Ebben az évben *Szomszédolás* – címmel, a kistérség művészeinek tárlata nyílt meg, ahol a helyiek mellett Üllő, Gyál, Felsőpakony és Alsónémedi alkotók festményei és grafikái kerültek bemutatásra.

A megnyitót színesítette a vecsési kétszeres arany fokozatú *Concertó Harmónia Énekkar* (művészeti vezető: Pálmáiné Pápay Márta) műsora, melyben a magyar zeneirodalom régi és modern szépségei voltak hallhatóak.

A családoknak és a magyar népzene és néptánc kedvelőinek szólt a következő program, ami a *Mocantó Egyesület* közreműködésével valósult meg. A gyermekek – a szülőkkel együtt – sok mindent kipróbálhattak, átérezhették az alkotás szépségét, és hogy teljes legyen a sikerérzet, még tombolás is gyarapíthatták a hazavihető kézműves termékek számát. Ezt követően az apróságok megtehték a gazdag magyar táncműveltség megismeréséhez vezető első lépéseket a kimondottan számukra szervezett táncházban.

Ahogy az elmúlt években, úgy most is az ELTE Néptánc együttes és zenekara jelentette az esti főműsort. Nagyon szép programot láthattunk, amit táncház követett.

A fesztivál szervezőinek fontos szempont, hogy a helyi művészek – minden műfajban – bemutatkozassanak a közönség előtt.

Április 21-én az irodalom, a népmese és a népdal játszotta a főszerepet.

Először Varsa Mátyás vecsési színművész barátai közreműködésével zenés, irodalmi Petőfi-estet élvezhettünk végig. Vendégek voltak: *Lenkefi István* (ének, gitár), *Papp Krisztina* (ének) és *Károly Katalin* (zongora).

Az egyik kereskedelmi csatornának köszönhetően decemberben csillagok születtek. A fesztivál szervező próbálkozása sikerrel járt, a vecsési közönség láthatta és megtapasztalhatta *Bíró Gergő népdal-énekest* és *Utasi Arpi mesemondót*. A két fiatal tehetség óriási sikert aratott! Amikor *Laczó András* Bartók-Pásztory díjas, a Magyar Állami Operaház énekművésze és *Sztankovics Béla*, az Operaház gitárművésze is befejezte műsorát, melyet ezer év magyar dalaiból válogattak, akkor mindenki megtapasztalhatta a magyar kultúra sokszínűségét és szépségét.

A fesztivál szervezői filmmel és színházi előadással tisztelegtek Wass Albert, a száz éve született és tíz éve tragikus körülmények között elhunyt, szülőföldjéről száműzött és nemzetéből kitagadott író-fejedelm előtt.

Koltay Gábor, az **Adjátok vissza a hegyeimet** című film rendezője, az alkotással kapcsolatban arról beszélt, hogy miért beszélünk olyan keveset Trianonról, a szétszakított ezeréves hazáról, a határon túlra taszított nemzettestvéreinkről, miért feszít ez sok indulatot határon belül és túl.

Április 25-én, pénteken a film, majd másnap a színház igyekezett közelebb vinni bennünket a sok miért megfajlásához.

A *Magyarokanizsai Udvari Kamaraszínház* előadásában **Wass Albert A világ és a vége** című kétrészes drámáját láthattuk. Benne *Andrási Attila* rendező a szerző **Jönnök, és Adjátok vissza hegyeim** című műveit állította színpadra.

A szereplők: *Péter-Körmöci Petronella*, *Kálló Béla*, *Kákonyi Tibor*, *Molnár Zoltán* és *Péter Ferenc* voltak.

A színdarab mondanivalójának külön ízt adott, hogy délvidéki – *elszakított területen élő!* – művészek tolmácsolták az író gondolatait. Gondolatokat az ezeréves hazáról, a nemzetről, a szülőföldi hontalanságról, a kiszolgáltatottságról, az embernek maradásról.

A zárónap hagyományosan a szórakozásé, a vidámságé, netán a kulináris öröme, ezért azt szabadtéren, ahogyan a vecsésiek mondják, az Egresben rendeztük meg.

A főzőversenyt is ennek jegyében rendezzük meg évente, főétel és leves kategóriában. Ezúttal 14 csapat 40 ételéből, leves és főétel kategóriában kellett döntenie a Csetneki László vezette zsűrinek afelől, hogy idén ki érdemelte meg az Arany Kanál díjakat.

Természetesen a szép számmal kilátogató vendégeknek is maradt még kóstolni való.

Étel mellé ital is kell, és ha az jó magyar bor, akkor már nagy baj nem lehet. Vecsési gazdák késő estig kínálták a finomabbnál finomabb nedűket a sátruknál. Műsora után még Demjén Ferenc is elégedetten dicsérte a vecsési borokat.

A kézműves sátrakban a hazai kézművesség remekeiből is vásárolhattunk, míg az egészségügyi sátonál még néhány szűrővizsgálat megerősíthetett vagy eltántoríthatott bennünket a további étel- és ital fogyasztást illetően.

A magyar kultúra jeles része a tudomány és a technika. Látható jeleiként veterán magyar Csepel és Pannónia motorokat, és egy 1954-ben műszakba állt Ikarusz autóbust szodálhattunk meg az Egres alkalmi színpadán. Az Ikarusz igazi slágert jelentett. Ahogyan megérkezett a városban tett körútjáról, máris megtelt újabb nosztalgiautazásra várókkal.

Gyermekek pónin, nagyobbak igazi paripán mehettek sétalovaglásra, de volt a kicsiknek ugrálóvár, kishinta és még sok egyéb. A felnőtteknek természetesen rendelkezésre állt a sörsátor mindenféle hideg italokkal, és több száz adag gulyásleves a Városi Nemzeti Szövetség jóvoltából.

A szervezők a sörsátor üzemeltetését a VNSZ-nek adták át, hogy a bevétel a Honfoglalási Emlékmű elkészülését szolgálhassa, mely közadakozásból július 5-én kerül felszentelésre.

A kulturális programot az óvodások és az iskolások műsora vezette be, üdítő színfoltként ezúttal tanárokat is találhattunk a fellépők között. A Vecsésiek bemutatója keretében a Hagyományörző Fúvószenekar, a Labdarózsa Népdalkör, a Tücsök Citera együttes és a Művelődési Ház Népdalkör előadása aratott nagy sikert.

Április végén tartjuk a Tánc Világnapját. A fesztivál több fellépője is ebben a műfajban éri el sikereit, és a sokszínűség javára szólt a fesztiválnak. A Bájkeverők Táncegyüttes és a New Dance World Táncegyüttes a modern táncokat és a mai kornak megfelelő koreográfiát kedveli. A szabadkai Népkör Néptánc együttes, a zselizi Topogós Néptánc együttes, a fővárosból a Tébláb Táncgyűttes két csoportja a méltán világhíres magyar néptánc hagyományokat követi. Mindnyájan élő zenekarral léptek fel! Mellettük két szenezációt is láthatott a népes közönség. Bulgáriából, Neszebárból érkezett táncgyűttes a bolgár táncműveltség egyik legkiválóbb reprezentánsa. Az itt lévő csoportjuk és zenészeik csodás negyedórájukkal megidézték ezt az ősi kultúrát, velünk sok mindenben rokonságot mutató baráti nép táncát és muzsikáját.

Útban a világhír felé – címen hirdettük meg a Csillag születik verseny egyik sztár csapatát, a **4For Dance-t**. *Bárany Kristóf*, *Enyedi Péter*, *Gál Sándor Áron*, *Illés Dániel István* – produkciója közelít egy olyan kuriózumhoz, melyből hamarosan világszám kekedhet. Ők a maguk táncát világtáncként emlegetik. Abban igazuk lehet, hogy a zenét sokrétűség és nemzetköziség jellemzi, de a tánc, az magyar, ezt a táncot csak olyan táncos tudja bemutatni, aki járatos a magyar néptánc műfajában és magas szinten műveli a magyar néptánc elemeit.

A fesztivál vendége az élő rock legenda, **Demjén Ferenc** volt. Közel egyórás műsora kevés volt slágereinek bemutatására, de ízletit kaphattunk egy nagy művész nem mindennapi tehetségéből. A színpadon kívül pedig azt is megtapasztalhattuk, hogy ő egy szerény, hivatásának élő, minden sztáralültől mentes ember.

A Vecsési Tavaszi Fesztivált már hatodik éve tűzijáték és hajnal két óráig tartó utcából zárta a Sicullus együttes. A tűzijáték nem talmi látványosságot jelent ebben az esetben. Sokkal inkább jelképezi a magyar kultúra végtelen gazdagságát, és, ha felszínre tör, akkor mindenkit magával ragad, és ezerszínű szépségével rabul ejt.

✍ Szalontai János

Héthalmi kévekötés Ópusztaszeren

Határon túli magyarok találkozója a történelmi emlékhelyen

Három napon keresztül tanácskoztak a közelmúltban a Szeged közelében lévő Ópusztaszeren a honi és a határon túli magyar kulturális intézmények képviselői, jeles tudományos kutatók, tanárok, szociológusok, politológusok, művelődésszervezők, a médiában dolgozók és a civil szervezetek küldöttei. A magyar nemzeti történelem egyik kiemelt helyszínén, ahol annak idején őseink „szerét ejtették” dolgaik rendezésének, a Héthalmi kévekötés elnevezésű találkozón számtalan hasznos információ hangzott el a kultúra, az oktatás, a tájékoztatás mai helyzetéről és a – derűre okot adó, vagy a kevésbé fényes – kilátásairól.

Az Erdei Vendégházban rendezett tanácskozást a szervezők nevében dr. Horváth István Károlyné, az Ótágú Síp Kulturális Egyesület elnöke nyitotta meg, majd Szanka József, a Meritim Kulturális Egyesület elnöke tartott rövid ismertetőt a környék történelmi tudnivalóiról. Németh János, a Dél-Alföldi Versmondó Egyesület elnöke Illyés Gyula-verset szavalt, ezt követően pedig Kisimre Ferenc publicista a média és a kultúra kapcsolatáról tartott előadást. Rámutatott napjaink gyakran ellentmondásos média-kultúra viszonyára, amelyben nem a kultúra valódi értékei kerülnek előtérbe, hanem az olcsó, szenzációhajhász, tucatprodukciók – mellőzve a népi hagyományainkat, nemzeti kincseinket, szép magyar nyelvünk ápolását is.

Dr. Mirnics Károly professzor, vajdasági demográfus előadásában a Kárpát-medence népességének alakulásáról beszélt, különös tekintettel a magyarság létszámának csökkenésére, ezen belül pedig a határon túl, kisebbségben élő nemzetiség problémáiról. Mirnics professzor kitért a délvidéki magyarok helyzetére is, részletesen elemezte azokat az okokat, amelyek miatt az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent az ottani magyar kisebbség száma.

Göncz László, a Szlovéniában élő mintegy 7000 fős magyarság kulturális életéről tartott érdekes előadást. A Lendván székelő Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet vezetője elmondta, hogy mintegy 60 működő egyesület működik a Muravidéken. A szlovén állami támogatás megfelelő és kielégítő, hiszen az ott élő magyaroknak van 24 órás rádióadásuk, hetilapjuk, magyar nyelvű tévéműsoruk (heti négy alkalommal 30 perc), az általa vezetett intézet is jelentős tevékenységet fejt ki a magyarság kultúrájának megőrzésében és az anyaországgal, valamint a Kárpát-medencében élő magyar egyesületekkel való kapcsolattartás terén is.

Ezután Németh János olvasta fel Krekity Olgának, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete vezetőjének az összejevitelhez intézett levelét, amelyben részletesen beszámol az egyesület létrehozásának körülményeiről, valamint az azt követő szerteágazó munkáról és a nehéz feltételek mellett elért figyelemre méltó sikerekről is. A napot Vesztergám Miklós kalocsai tárogatóművész szívet gyönyörködtető játéka és Göncz László irodalmi munkásságából való szemelvények felolvasása tette felejthetlenné, valamint Mauer Oszkár, királyhalmi borász szakmai előadása, nemkülönben finom borainak kóstolása...

Az összejevitel másnapján megjelent dr. Becsey Zsolt, EU-parlament képviselő, aki brüsszeli munkájáról adott áttekintést és rámutatott néhány olyan kérdésre, amelyeket személy szerint állandóan napirenden tart a brüsszeli parlamentben. Ezek közé tartozik a vajdasági magyarok helyzete, különös tekintettel az utóbbi hetek szerbiai politikai történéseire, valamint a kárpátaljai magyarok jelenlegi körülményei is. Ismeretes, hogy a Kárpát-medencében ez a két magyar kisebbség van napjainkban a legnehezebb helyzetben, mert ők egyelőre kívül rekedtek az Európai Unió határain és nem rendelkeznek azokkal az előnyökkel, amelyekkel az anyaországiak, és amit a környező EU-országok magyarjai már magukénak tudnak. A néppárti képviselő egyébiránt derűlátó volt a nevezett problémákkal kapcsolatban, s elmondta, hogy az elkövetkező időszakban mindent meg fog tenni

a helyzet jobbá tétele érdekében, de ehhez természetesen az adott területen élők összefogására is szükség van.

Petheő Attila, a CSEMADOK (Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség Komáromi járási elnöke a felvidéki gondokról beszélt. Első helyen az asszimilációt említette. Kijelentése szerint tíz év alatt csaknem 50 ezerrel csökkent a felvidéki magyarok száma, ami részben az elvándorlásnak, valamint a munkalehetőség hiányának a rovására írható.

Tomka Orsolya és Horváth László, a zentai székhelyű ifjúsági civil egyesület tevékenységéről számolt be. Mint mondták, a Tisza-parti nyári ifjúsági játékokon kívül ők jelentetik meg a Barangoló című kiadványt, kapcsolatokat teremtenek és tartanak a magyarországi hasonló egyesületekkel, pályázatokon vesznek részt. Dr. Zakar Péter, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnökének véleménye szerint a jelenlegi magyar kormány érzéketlen a határon túl élő magyar nemzetiség kultúrája, kulturális igénye iránt, ennek következményeképpen időnként szembe állítja a magyar-magyar kapcsolatokat és az EU-integrációt! Gyakran nagyobb teret szentelnek a kínai kapcsolatok fejlesztésének, mint a magyar testvéreink iránti gondoskodásnak. Ezen a Csongrád Megyei Közgyűlés oly módon igyekszik segíteni, hogy több hasonló összejevitelt támogató, szorgalmazza a határon túliak közös véleménycseréjét, egymás helyzetének megismerését, kifejezett gondot fordítanak a szörvényben élő határon túli magyarok problémáinak enyhítésére, illetve megoldására.

Csörgits József, a Horvátországi Magyarok Szövetségének elnöke meglehetősen lehangoló beszámolót adott a déli szomszédunknál élő mintegy 10 ezer magyar nemzetiségű polgár helyzetéről. Ezzel kapcsolatosan elmondta, hogy a népességszám drasztikus csökkenése az utóbbi másfél évtizedre tehető, amikor a délszláv háború a legfájdalmasabban éppen az itt élő magyarokat sújtotta - sokan elveszték a horvát-szerb háborúban, egész falvak magyar lakossága menekült át Magyarországra, vagy a nyugati államokba. A szerb megszállók teljesen kifosztották és lerombolták a baranyai falvakat, így most az egyik legszegényebb vidéknek számít az a terület Horvátországban. Jelenleg egyébként a magyaroknak 3 általános iskolájuk van és egy művelődési-oktatási központjuk Eszéken.

A rendezvény résztvevői egy szilfát is elültettek az Ópusztaszeri Történelmi Nemzeti Emlékparkban. A fa tövéhez helyezték el azokat a földkupacokat, amelyeket az ide látogató határon túli magyarok hoztak saját környezetükből. Itt Mihály Árpád, neves anyaországi szobrászművész beszélt a faültetés jelentőségéről és a magyaroknak a szilfához hagyományosan erős nemzeti szállal való kötődésükről. A Himnusz elénekzése után ▶

Mártély, 2008

A vajdasági magyar pártok által elfogadott autonómiakonceptiót a Kárpát-medencében működő magyar politikai szereplők nemcsak támogatják, de hajlandók képviselni is. Ilyen kijelentést tett Németh Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke a Vajdaságban Muzslyán. Ezt megerősítette Kövér László, a Fidesz választmányának elnöke az észak-bácskai Bezdánban. Következett a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Jogi Albizottságának (elnök: dr. Avarkeszi Dezső, társelnök: Balog Zoltán), áttörő állásfoglalása, amelyben a többi között ez áll: „Az Albizottság felkéri a Kormányt, hogy vállalja a vajdasági magyar pártok autonómia-konceptiójának képviselését”. (Tudtunkkal először történnik meg, hogy egy a Kárpát-medence egészét felölelő terület, amelynek a gerincét a magyarországi parlamenti pártok képviselői adják, felkéri a magyar kormányt, hogy vállalja a vajdasági magyarság legitim autonómiakonceptiójának nemcsak a támogatását, de képviselését is.)

Végül, a Hódmezővásárhely melletti Mártély volt a helyszíne a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács összejövetelének, amelyen a résztvevők kimondták: példaértékűnek tekintik a délvidéki magyar érdekvédelmi szervezetek összefogását, és rendkívüli fontosságúnak tartják az általuk kidolgozott autonómia-konceptió megszületését.

S ami új a terület munkájában: a KMAT megbízta Tőkés László elnököt, hogy az Európai Parlament Dél-Kelet-Európa országaival fenntartott kapcsolatokért felelős interparlamentáris küldöttségének tagjaként képviselje ezt az autonómia-dokumentumot, és törekedjen annak érvényesítésére Szerbia Európai Unióhoz való csatlakozási folyamatának tárgyalása során. Ez az első eset, igaz, a tisztségek egybeesésének köszönhetően, hogy a Kárpát-medence magyarságát felölelő terület saját vezetőjét bízta meg a vajdasági magyar pártok autonómiakonceptiójának képviselésével.

A KMAT ülésén tisztázódott: autonómiaügyben a két véglet: a bombák és a véget nem érő elvi alapoknál elidőző, zömében haszontalan autonómiatanácskozások között van egy józan, racionális megoldás is. Ez a konkrét autonómia-tervezetek és koncepciók politikai képviselete. Nem véletlenül hangzott el a megállapítás, hogy mi magyarok a nemzetközi ügyeinket illetően vagy kritikátlanul együttműködünk, vagy keményen ellenállunk, csak azt látjuk ritkán, amire a leginkább szükség lenne: az érdekeink észérvekre támaszkodó szuverén képviseletét. Nos, a KMAT döntése alapján Tőkés László az első képviselői mandátummal rendelkező politikus, aki területi döntés eredményeként vállalta, hogy az Európa Parlamentben képvisel egy konkrét autonómia-dokumentumot, esetünkben a vajdasági magyar pártok közös autonómia-konceptióját.

✍️ Agoston András

résztvevők dr. Horváth Gábor igazgató vezetésével megtekintették a Feszty-körképet és az emlékparkot.

Az ópusztaszeri találkozó harmadik napján Wilhelm József dorozsói tanár beszélt a délvidéki oktatásról és annak reformjáról. Pozitív körülményként könyvelte el, hogy néhány új felsőfokú magyar intézményt nyitottak az utóbbi időben például Szabadkán és Újvidéken. Ezt követően Bíró Zsolt, a Marosvásárhelyi Rádió szerkesztője beszélt az erdélyi média helyzetéről. Általánosságban kielégítőnek és sokszínűnek nevezte az ottani magyar írott és elektronikus sajtó helyzetét. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a sokszínűség örve alatt gyakran a párthovatartozás határozza meg egy-egy sajtóorgánium vagy stúdió tájékoztatási munkáját, ami nagyban hátráltatja a valós közszolgáltatáság érvényesítését.

Hrubik Béla, a szlovákiai CSEMADOK országos elnöke elmondta, hogy a jövőre 60 éves kulturális szervezet mintegy 60 ezer tagja 17 területi választmányban és 406 alapszervezetben tevékenykedik. Legnagyobb erénye az önkéntesség és az alapszervezetek egymás közti szoros kapcsolata, szolidaritása. Évente több mint ezer rendezvényük van, ebből 20 országos jel-

Román arany, magyar bronz

Hetvenkilenc éves múltja van a csíki jégkorongnak. Történetében kiemelkedő eseményként jegyzik azokat az éveket, amikor az ország első csapataként bajnokságot és kupaviadalt nyertek. A sorozat 1949-ben kezdődött és 1999-ig hat (1952, 1957, 1960, 1963, 1997) serleg került az egyesület vitrinjébe. Aztán a szocializmus éveiben 34 éves hallgatásra ítélték a csíki jégkorongot és a szurkolókat. Hiába volt jó csapata a városnak, a bukaresti Steaua és a Dinamo – a hadsereg és a belügy – együtteseire rendre elszípkázták a legjobb csíki jégkorongozókat. A fővárosi csapatoknak velük már könnyű volt a bajnoki címek begyűjtése. A csíkszeredaiaknak rendszerint a bronz, jobb esetben az ezüstérem jutott.

A helyzet, ezzel együtt a rangsor az 1989-es események után változott. A Steaua elvesztette eddigi hatalmát és 2000-ben már nem tudta megszerezni a bajnoki címet. Új alapokon szerveződik a város jégkorong-sportja, nő az anyagi támogatottság, erőteljesebb az utánpótlás-nevelés. Aztán 2004-ben és 2007-ben két bajnoki címet ünnepelnek a szurkolók. 2008 a nagy fordulat éve. Megvan a tizedik bajnoki cím.

A város és az ország hoki-történelmében először fordult elő, hogy két csíkszeredai csapat, a Sportklub és a fiatalokból álló HC Csíkszereda küzdött a bajnoki címért úgy, hogy mindkettő maga mögé utasította a sokszoros román bajnokcsapatot, a Steauat. Ezután valóságos hadjárat kezdődött. A politikai és a sportsajtó a „bűnöst” a két csíkszeredai csapatban látja, mondván, szövetkeztek a katonacsapat ellen. Miközben kihangsúlyozandó: mindkét együttes tagja volt a magyar OB I-es bajnokságnak. A HC Csíkszeredát a döntőben az Alba Volán győzte le, a Sportklub a Dunaújváros előtt vitte el a bronzérmét.

A továbbiakat illetően: a magyar Jégkorong Szövetség vezetősége, az elnök és a főtitkár, valamint az egyesületek vezetői továbbra is egyetértenek azzal, hogy az új idénytől csapataink, beleértve a gyergyószentmiklósi Progym csapatát is, vegyenek részt a magyar bajnokságban. Ha az egyezés létrejön, közös bajnokságban drukkolhatnak csapatainknak a magyarországi és az erdélyi sportbarátok.

S még valamit. A hagyomány szellemében lényeges hangsúlyozni: a csíki jégkorong már kezdettől, a múlt század harmincas éveitől *éltetője* volt a román jégkorongnak. A második bécsi döntés után, bár rövid időre, az 1940-44-es években több neves csíki játékos öregbítette a magyar jégkorong hírnevét.

✍️ Fülöp Zoltán, Csíkszereda

legű. Alapvetésben ők is a magyarság megtartására, a nemzeti elkötelezettség fejlesztésére törekcsenek és igyekeznek minél szorosabb kapcsolatokat kiépíteni az anyaországi, valamint a Kárpát-medencében élő magyar kisebbségek kulturális egyesületeivel és intézményeivel.

A Héthalmi Kévekötés elnevezésű rendezvény hagyományteremtő szándékkal jött létre. Azzal a nem titkolt céllal, hogy minden évben találkozzanak a határon túli és az anyaországi magyarok és beszámoljanak egymásnak mindarról, ami az elmúlt egy esztendőben történt velük. Meg kívánják egymással osztani gondolataikat, bajaikat, de örömeiket, sikereiket is. Így történt ez most az ópusztaszeri Erdei Vendégház hangulatos kis tárgyaló termében, teraszán, a tárogató néha síró, néha kacagó szólamai közben, borozgatás és magyar nóták éneklése mellett, vagy a Soós Mihály pusztaszeri vendéglős inycsiklandó és szemet gyönyörködtető ételeinek fogyasztása közben.

Mindenesetre megtörtént az első magyar-magyar kulturális kézfogás azon a történelmi helyen, ahol annak idején őseink is „szerét ejtették” némely dolgaiknak... Jövőre a folytatás következik.

✍️ Kisimre Ferenc